

Nr 169.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1954/55 till avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning; given Stockholms slott den 12 mars 1954.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

För budgetåret 1954/55 äskas ett reservationsanslag av 55 000 kronor till avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars
1954.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler *fråga rörande anslag för budgetåret 1954/55 till avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning* och anför därvid följande.

I 1953 års statsverksproposition (VII ht s. 25) beräknades de för slutförande av 1951 års jordbruksräkning erforderliga medlen — med undantag för medelsbehovet för utgifter av expensnatur — till 467 000 kronor. Av detta belopp anvisades 300 000 kronor å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1952/53 (prop. 1953: 2, bilaga 6 p. 1; SU 19; rskr. 82), medan återstoden 167 000 kronor anslagits under det i riksstaten för budgetåret 1953/54 uppförda reservationsanslaget till Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning (statsliggaren s. 402).

Statistiska centralbyråns skrivelse med anslagsäskanden för budgetåret 1954/55 innehöll icke någon hemställan om ytterligare anslag för bestridande av kostnader för jordbruksräkningen. Däremot begärde centralbyrån med särskild skrivelse ett tilläggsanslag å 30 000 kronor för innevarande budgetår. Detta anslag har numera beviljats av riksdagen (prop. 1954: 2, bilaga 4 p. 1; SU 18; rskr. 72).

Med skrivelse den 4 mars 1954 har *statistiska centralbyrån* hemställt dels om ett ytterligare anslag å 55 000 kronor under innevarande budgetår för fullföljande av arbetet med 1951 års jordbruksräkning, dels om bemyndigande att från den i centralbyråns omkostnadsstat uppförda anslagsposten till ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning under innevarande budgetår överföra 16 000 kronor till anslaget till avlöning av personal vid 1951 års jordbruksräkning.

I anslutning härtill erinrar centralbyrån inledningsvis om att ämbetsverket i den skrivelse, som låg till grund för behandlingen vid 1953 års riksdag av jordbruksräkningens anslagsfrågor, uttalade, att det syntes nödvändigt med en sådan bearbetning av primärmaterialet till räkningen, att en distinkt redovisning av de i verkligheten förekommande brukningsförhållandena erhöles. Detta skulle innebära en omläggning av bearbetningen av primärmaterialet i förhållande till tidigare jordbruksräkningar särskilt be-

träffande redovisningen av sambruk och arrenden. Centralbyråns förslag i detta avseende godkändes av 1953 års riksdag.

Statistiska centralbyrån anför därefter följande.

Då arbetet med jordbruksräkningen inom centralbyrån i större skala påbörjades först i augusti 1952, hade ämbetsverket vid tidpunkten för skrivelsens ingivande — den 21 oktober 1952 — ej tillräcklig erfarenhet av hur arbetskrävande den ovan anförda omläggningen av arbetet skulle bli. Vissa ökningar i de kostnader, som beräknats i oktober 1952, har sedermera framträtt som ofrånkomliga. Sålunda har, främst på grund av metodens omläggning, åtskilliga från början icke planerade manuella sorteringar av primärmaterialet visat sig nödvändiga.

Vidare framträdde under arbetets gång nödvändigheten av att före stansningen genomgå primärmaterialet för kontroll på sex punkter av vissa koder, som åsatts blanketterna. De ökade kostnaderna för dessa arbeten uppgår till 32 500 kronor.

I den kalkyl, som låg till grund för centralbyråns allmänna riksdagspetita, avgivna den 30 augusti 1952, ingick i den begärda anslagsposten för ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning ett belopp på 16 000 kronor för felsökning med ledning av kontrollistor och summakort. Ehuru arbetet härmed ännu icke är avslutat, är det tydligt, att denna summa icke kommer att räcka. Beloppet kan nu uppskattas till 38 500 kronor. Ökningen beror väsentligen på den ovannämnda omläggningen av redovisningsprinciperna, vilken ej var slutgiltigt utformad vid tidpunkten för petitas avgivande i augusti 1952. Vid denna omplanering visade det sig mest rationellt, att felsökningen utfördes av jordbruksräkningens och ej av maskincentralens personal, varför beloppet på 16 000 kronor bör överföras från anslagsposten för ersättning till maskincentralen till anslaget för avlöning av personal vid 1951 års jordbruksräkning. Det ytterligare beloppet av 22 500 kronor bör därför helt tillgodoföras jordbruksräkningen.

Centralbyrån önskar i detta sammanhang betona, att ovannämnda merkostnader uppkommit trots en fortlöpande sträng rationalisering av arbetet vid jordbruksräkningen. De ytterligare begärda medlen är nödvändiga, för att jordbruksräkningen skall kunna planmässigt slutföras. Ämbetsverket får även framhålla, att de angivna merkostnaderna främst uppstått i anslutning till de av riksdagen godkända principerna för tabellredovisningen av brukningsenheternas antal och fördelning på storleksgrupper m. m. Riktigaast möjliga uppgifter i detta hänseende är ett av jordbruksräkningens huvudändamål bl. a. för bedömning av den i samband med senare års rationalisering pågående förändringen av jordbrukets struktur.

Departementschefen. Statistiska centralbyråns förevarande skrivelse innebär i första hand hemställan om ett tidigare icke förutsett tilläggsanslag å 55 000 kronor under nu löpande budgetår till avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning. Ehuru jag finner anmärkningsvärt att centralbyrån icke tidigare kunnat överblicka det slutliga medelsbehovet för ändamålet, finner jag mig — med hänsyn till att det begärda tilläggsanslaget erfordras för att jordbruksräkningen skall kunna slutföras efter av riksdagen godkända principer — nödsakad tillstyrka, att äskade medel anvisas. Efter som arbetet med jordbruksräkningen synes komma att fortgå även under de första månaderna av nästa budgetår, torde emellertid medelsanvisningen

icke behöva ske redan under innevarande budgetår utan synes utan olägenhet kunna få formen av ett särskilt anslag för ändamålet å riksstaten för budgetåret 1954/55.

Statistiska centralbyrån har vidare hemställt om bemyndigande att under innevarande budgetår överföra ett belopp å 16 000 kronor från den under centralbyråns omkostnadsstat uppförda anslagsposten till ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning till reservationsanslaget till avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning. Det begärda bemyndigandet, som icke föranleder ökad medelsanvisning, torde — därest riksdagen icke framställer erinran däremot — få lämnas av Kungl. Maj:t.

Under hänvisning till vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning* för budgetåret 1954/55 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Barbro Åslund.